

BAĞIMLILIK YAPICI MADDE ANALİZİ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ TALİMATI

KODU. BL.TL.16	YAYIN TARİHİ: 21.12.2016	REVİZYON NO: 00	REVİZYON TARİHİ: 00	SAYFA NO: 1 / 3
----------------	--------------------------	-----------------	---------------------	-----------------

1.AMAÇ: Biyokimya laboratuvarında bağımlılık yapıcı madde analizi çalışmasında preanalitik evrede numune kabul ve red kriterlerini belirlemek ve uygulamak.

2.KAPSAM: Biyokimya laboratuvarında çalışılan bağımlılık yapıcı maddelerin preanalitik laboratuvar sürecinde uygun numunenin alınması, numune kabul ve red kriterlerini kapsar.

3.SORUMLULAR: Bu talimatta adı geçen testlerin; preanalitik sürecinde uygun numunenin alınması, numune kabul ve red kriterlerinin uygulanmasından ilgili güvenlik görevlileri, ilgili laboratuvar teknisyenleri, ve laboratuvar uzmanları sorumludur.

4. TANIMLAR

Özel Hazırlanmış Tuvalet: Bağımlılık yapıcı madde analizinde çalışılan testler için hastane yönetimince belirlenen hasta tuvaletidir. Bu tuvalet, ilgili testlere ait numunelerin alındığı gün diğer hastaların kullanımına kapatılır. İlgili tuvaletin ve lavabonun su vanaları kapatılır. Ortamda dolu herhangi bir su kabı varsa boşaltılır.Sabunluklar kaldırılır. Ayrıca tuvaletin girişinde yapılan aramayı kayıt eden kamera mevcuttur.

Numune Taşıma Kabı: Alınan numunelerin laboratuvara transportuna uygun nitelikte, kilitli kaptır. Kabin anahtarları ilgili laboratuvar uzmanında bulunur. Taşıma görevlisinde anahtar bulunmaz. Çalışma günü sabahı laboratuvar uzmanındaki anahtarlardan biri ilgili güvenlik görevlisine diğeri de ilgili laboratuvar teknisyenine teslim edilir. Çalışma günü sonunda anahtarlar güvenlik görevlisi ve laboratuvar teknisyeni tarafından laboratuvar uzmanına teslim edilir.

Gözetim zinciri formu: Sağlık Bakanlığı Laboratuvar Daire Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan, bağımlılık yapıcı madde analizi için idrar numunesi verecek her kişi, gözetim görevlisi, numune kabul personeli tarafından doldurulması gereken ortak formdur.

5. UYGULAMA:

5.1. İdrar numunesi verirken dikkat edilmesi gereken hususlar

- Numune verecek kişi numunesini vermeden önce kendisine gözetim görevlisi tarafından verilen gözetim zinciri formundaki ilgili bölümü doldurur.
- Numune alma odası/ tuvalet. İdrar numunesinin değiştirilme veya içine yabancı madde eklenmesini önleyecek fiziki ve güvenlik koşullarını sağlamak üzere; kişinin idrar verme alanında su, sabun, diğer temizlik veya kimyasal maddelere ulaşmasını engelleyecek tedbirler alınır.
- Gözetim görevlisinin gözetimini kolaylaştıracak şekilde ayna vb. düzenekler yerleştirilmiş olmalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Biyokimya Uzmanı	Kalite Yönetim Direktörü	Hastane Yöneticisi

BAĞIMLILIK YAPICI MADDE ANALİZİ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ TALİMATI

KODU. BL.TL.16	YAYIN TARİHİ: 21.12.2016	REVİZYON NO: 00	REVİZYON TARİHİ: 00	SAYFA NO: 2 / 3
----------------	--------------------------	-----------------	---------------------	-----------------

- Gözetim görevlisine, hangi tarihte görevli olacağı konusunda önceden bilgi verilmez. Bilgilendirme günlük olarak yapılır. Numuneyi verecek kişinin cinsiyetine göre aynı cinsiyetten gözetim görevlisi görevlendirilir.
- İdrar numunesini verecek kişi, eğitilmiş gözetim görevlisi tarafından numuneyi nasıl vermesi gerektiği konusunda sözlü olarak bilgilendirilir. Gerekirse kişiye bilgilendirme formu okutulur.
- Gerekirse kişinin üzerindeki palto, hırka, paket, çanta v.b. fazlalık tüm eşyaları dışarıda bırakması istenir.
- Kişi, numune verme esnasında gözetim görevlisi ile beraber numune alma odasına(tuvalete) gider ve gözetim görevlisi eşliğinde numunesini verir.
- Gözetim görevlisi idrarın yeterli miktarda verilmesini sağlar(en az 30 mL olması gerekir)
- Gözetim görevlisi, numune verme sırasında kişinin idrar numunesine müdahale edip etmediğini
- gözler; müdahale vuku veya şüphesini numune kabul birimine bildirir.
- Laboratuvar sorumlusunun belirlediği eğitilmiş görevli tarafından idrar alımını takiben azami 4 dakika içinde idrar sıcaklık ölçümü yapılır ve kayıt altına alınır.
- İdrar numuneleri, gözetim görevlisi gözetiminde kişi tarafından numune kabul birimine teslim edilir.
- Kurum içerisinde gözetim görevlisi haricindeki personel tarafından yapılacak numune taşıma işlemleri kilitli taşıma kabı (kilitli çanta, kutu vb.) ile yapılır. Kilitli çanta anahtarları numuneleri taşıyan personelde bulunmaz.

5.2. Bağımlılık Yapıcı Madde Analizinde Numune Red Kriterleri

Numune alım aşamasında;

- Numune alma odasında numunenin ilk alınması esnasında gözetim görevlisi tarafından numune şüpheli bulunursa, ısısı uygun değilse ve yeterli miktarda değilse şahıstan yeniden numune istenir.
- Eğer şahıs numune alma odasında uygun numuneyi vermeyi kabul etmezse, gözetim görevlisinin laboratuvar uzmanını bilgilendirmesi doğrultusunda uygun olmayan numuneler laboratuvar uzmanının bilgisi doğrultusunda reddedilir.
- Hileli idrar numunesi vermeye, idrar vermemeye, güvenlik ve gözetim görevlisinin görev yapmasını engellemeye yönelik tüm girişimler tutanak ile belgelendirilerek numune kabul edilmez.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Biyokimya Uzmanı	Kalite Yönetim Direktörü	Hastane Yöneticisi

BAĞIMLILIK YAPICI MADDE ANALİZİ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ TALİMATI

KODU. BL.TL.16

YAYIN TARİHİ: 21.12.2016

REVİZYON NO: 00

REVİZYON TARİHİ: 00

SAYFA NO: 3 / 3

Laboratuara teslim aşamasında;

- Numuneler laboratuara kilitli çanta ile gelmemişse veya numunelerde müdahale izi varsa
- Gözetim zinciri formu eksiksiz bir şekilde doldurulmamışsa,
- Numune ısısı 33-37°C dışında olan numuneler (eğer dijital ısı ölçer ile ölçüm yapılırsa 31-36°C dışında ise)
- Barkodsuz numune, hatalı barkodlanmış numune,
- İdrar miktarı yeterli değilse, (30 mL'den az ise)
- İdrar numunesi içerisinde yabancı madde izlenirse,
- Numune hatalı ise(ör; idrar yerine kan verdi ise)
- Hatalı örnek kabı vb. durumlarda numune, laboratuvar modülünde ilgili teknisyen tarafından laboratuvar uzmanının bilgisi doğrultusunda otomasyon sistemi üzerinden reddedilir.

Çalışma aşamasında ;

- Ayrıca çalışmaya alınan numunelerden idrar bütünlük testlerinin(pH,dansite, spot idrar kreatini, nitrit) uygun olmaması halinde numune numune hileli olarak kabul edilir ve reddedilir.

5.3.Bağımlılık Yapıcı Madde Analizinde Numune Kabul Kriterleri

- Uygun kaşullarda , yukarıda bahsi geçen kurallara uygun olarak verilen doğru idrar numunesi,
- Uygun ısıda ve yeterli miktarda olan (en az 30 mL olmalı) numuneler,
- Doğru barkodlanmış numunelerin laboratuvarında ilgili teknisyen tarafından barkod okuyucu ile laboratuvar modülünden kabulü yapılır.

5.4.Kabul Edilmeyen/ Reddedilen Numuneler İçin İzlenecek Yol

- Numune alım aşamasında gözetim görevlisi tarafından, numunenin yetersiz alımı ve uygun ısıda alınmadığı fark edildiği takdirde şahıstan yeniden numune istenir.
- Laboratuara teslim aşamasında veya çalışma aşamasında reddedilen numuneler otomasyon sistemi üzerinden red nedenine göre reddedilir. İstemi yapan klinik hekimine red nedeni hakkında sözlü bilgilendirme yapılır.

7. DAĞITIM:

Biyokimya Uzmanları

Laboratuvar Teknisyenleri

Güvenlik Görevlileri(gözetim görevlisi)

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Biyokimya Uzmanı	Kalite Yönetim Direktörü	Hastane Yöneticisi